

MALA SINDIKALNA AKADEMIJA

AKCIJSKA MOČ SINDIKATA

Predavatelja:

Pavle Vrhovec in mag. Staša Pernat Lesjak

URNIK

12.00 – 12.10	Predstavitev vsebine in namena seminarja
12.10 – 12.30	<u>Delovni list 1</u> : Predstavitev udeležencev
12.30 – 13.15	Kaj je akcijska moč sindikata? Vplivi sindikatov na: 1. Državne institucije 2. Delodajalce
13.15– 13.30	<u>Delovni list 2</u> (delo v skupinah): Spremembe zakona o delovnih razmerjih in možnosti vpliva sindikatov
13.30 – 13.45	ODMOR
13.45 – 14.30	Stavka a) Kaj je stavka b) Mednarodnopravna ureditev stavk c) Način organiziranja in izvajanje stavke d) Vrste stavk
14.30 – 14.45	<u>Delovni list 3</u> (delo v skupinah): Scenarij za izvedbo stavke
14.45 – 15.15	Vprašanja in širša razprava

Delovni list 1

Predstavitev udeležencev

1. POGLAVJE: Kaj je akcijska moč sindikata

**SINDIKAT POTREBUJE TEBE IN TI
POTREBUJEŠ SINDIKAT!**

**RAVEN DELAVSKIH PRAVIC JE
SORAZMERNNA Z MOČJO SINDIKATA: ČIM
VEČJE JE ŠTEVILO ČLANOV SINDIKATA, TEM
VIŠJE SO LAHKO PRAVICE IN OBRATNO!**

VIRI MOČI SINDIKATA

1. **Strukturni** (izvira iz lokacije delavcev, organiziranih v določenem poklicu),
2. **Združevalni** (član je za sindikat vir v smislu pripravljenosti za aktivno delovanje in vir finančnih sredstev)
3. **Organizacijski** (proces gojenja in združevanja „socialnega kapitala“ članov)
4. **Institucionalni** (združevalna in organizacijska moč sta podprti z institucionalno - naklonjenost delodajalcev, zakonska podpora, sindikat je član tristranskih struktur, itd.)

Dopolnilni viri moči

- **Moralni – mnogostranski – komunikativni** (sindikati stalno dokazujejo, da je boljša družba njihovo poslanstvo, se z njo enačijo ter prepričujejo druge, da je to možen in zaželen cilj);
- **Sodelovalni ali koalicijski** (sindikati zaradi upadanja moči potrebujejo zaveznike – za doseganje ciljev sodelujejo z drugimi skupinami, gibanji in organizacijami);
- **Strateški ali logistični** (pametna razporeditev sindikalnih virov, njihova učinkovita izraba: s strateškimi veččinami sindikati lahko premagajo premočne nasprotnike).

Moč sindikatov - dejstva

- Kolektivna moč sindikatov – protiutež zahtevam delodajalcev in močan akter v družbi.
- Moč je odvisna od sposobnosti sindikatov ter zagotovitve sodelovanja vseh članov pri doseganju ciljev.
- Globalizacija zelo vpliva na moč sindikatov – rešitev je v pridobivanju novih članov.
- Sindikat je vreden toliko, kolikor so vredni njegovi člani oziroma, kolikor je vredno njihovo znanje. Število članov je pomemben dejavnik moči, vendar je pomembno tudi njihovo znanje (Unison).

Moč sindikata v času pogajanj za kolektivno pogodbo

Moč sindikata v času pogajanj za kolektivno pogodbo, za višje plače ali pa za boljše delovne pogoje, je odvisna od:

- članstva ter deleža delovne sile, ki so člani sindikata,
- finančnega položaja sindikata, to je, ali si lahko privoščijo, da stavkajočim plača nadomestilo za podaljšano stavko (stavko, ki traja več dni),
- medijske in javne podpore sindikatu, ki organizira stavko, oziroma stavkajočim delavcem.

Moč delodajalcev v času pogajanja za kolektivno pogodbo

Moč delodajalcev v času pogajanj pa je odvisna od:

- pogajalske sposobnosti menedžerjev,
- sposobnosti da najdejo alternativne vire delovne sile,
- resnosti vpliva stavke na potrošnike in dobiček,
- finančnega položaja podjetja, to je njegove sposobnosti, da zaradi stavke preživi izgubo prodaje in dobrega imena pri strankah.

VPLIVANJE SINDIKATOV

Vpliv sindikatov na državne institucije in delodajalce:

- Sodelovanje sindikalnih predstavnikov v institucijah,
- Sodelovanje v dialogu.

Predstavništvo v državnih institucijah

Državni svet Republike Slovenije:

40 svetnikov – 4 predstavniki sindikatov

Skupščina zavoda za zdravstveno zavarovanje in upravni odbor :

15 predstavnikov sindikatov

Svet zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje:

7 predstavnikov sindikatov

Svet zavoda za zaposlovanje:

3 predstavniki sindikatov.

Sodelovanje v dialogu

Socialni dialog:

- dvostranski: sindikalne in delodajalske organizacije,
- tristranski: sindikalne in delodajalske organizacije ter vlada

Pogoj za dobro delovanje: obstoj močnih in neodvisnih socialnih partnerjev.

Rezultati socialnega dialoga: kolektivne pogodbe, socialni sporazumi, dogovori, zakoni, itd.

Oblike politične participacije

Politična participacija je individualna dejavnost (volitve), ki jo lahko kombiniramo z drugimi posamezniki (demonstracije).

Tradicionalne oblike: volitve, referendumi, kandidiranje za članstvo v politični stranki.

Netradicionalne oblike: peticije, demonstracije, stavke, državljanske nepokorščine.

Sindikati s svojimi člani sodelujemo v obeh oblikah, najpogosteje pa uporabljamo demonstracije in stavke, redkeje referendume.

Referendum

Najbolj izrazita oblika neposredne demokracije, skozi katero se uresničuje vladavina ljudstva.

Sindikati ga uporabljamo, kadar vlada kljub našemu nasprotovanju želi poslati v parlamentarni postopek za delavce škodljive zakone.

ZSSS je bila doslej pobudnica za razpis referenduma proti pokojninski reformi (2011), SDTS pa je bil leta 2003 pobudnik referenduma o obratovalnem času trgovin.

Demonstracije

- So oblika političnega pritiska na oblast pa tudi vplivanja na javno mnenje. Lahko so uperjene tudi proti delodajalcem, vendar jim ne povzročajo neposredne škode.
- Pravica do organiziranja demonstracij je opredeljena v 42. členu Ustave RS (pravica do mirnega zbiranja in združevanja, vsakemu je zagotovljena pravica, da se svobodno združuje z drugimi. Zakonska omejitev teh pravic je dopustna le, če to zahteva varnost države ali javna varnost ter varstvo pred širjenjem nalezljivih bolezni.
- Podrobneje o demonstracijah ter o postopkih za pridobitev ustreznih dovoljenj za organizacijo demonstracij govori zakon o javnih zbiranjih.

Delovni list 2

Spremembe zakona o delovnih razmerjih in možnosti vpliva sindikatov

2. poglavje: stavka

- Stavka je oblika varstva kolektivnih interesov delavcev, velja pa za skrajno obliko delavskega boja.
- Sindikat s stavko varuje kolektivne interese članov, posredno pa tudi interese delavcev, ki niso člani sindikata. Ti sicer niso dolžni sodelovati v stavki, koristi, ki jih bo sindikat izbral s stavko, pa bodo prav tako uživali.
- Elementi stavke so: delavci, ki delajo, delo in delavska prekinitev dela. Če enega od teh elementov ni, potem ni stavke (dr. Kuzmanič)

Stavka

- Stavka pomaga razložiti, zakaj so sindikati močnejši od posameznikov.
- Stavko je treba oklicati, člani morajo o njej glasovati. Pravila sindikata določajo, koliko članov mora glasovati za stavko (običajno 80%).
- Sindikat skuša pred stavko izčrpati vse možne rešitve problema iz dveh razlogov: člani sindikata po navadi izgubijo denar in stavka je zadnja stvar, ki jo lahko sindikati storijo, da se delodajalci strinjajo z njihovimi zahtevami.

Stavkovno gibanje v naši državi

Pogostnost stavk v Sloveniji:

V 80-tih in 90-tih letih prejšnjega stoletja večinoma visoka. Pred letom 1980 število stavk v Sloveniji nizko: od 100 do 300 letno v celotni nekdanji Jugoslaviji. Ob koncu 80-tih je bilo v nekdanji Jugoslaviji že več kot 1000 stavk letno, od teh v Sloveniji med 200 in 300 letno. Relativno visoka pogostnost stavk (od približno 100 do 200 letno) se je ohranjala do leta 1997. Po letu 1997 je pogostnost stavk v Sloveniji nizka (manj kot 50 stavk letno).

Velikost stavk v Sloveniji:

V 60-tih letih prejšnjega stoletja se je v povprečno stavko v nekdanji Jugoslaviji vključevalo 90 delavcev; leta 1988 se je več kot podvojilo. V začetku 90-tih so bile stavke v Sloveniji še večje, potem pa je njihova povprečna letna velikost manjša. Leta 2000 so bile stavke v Sloveniji po številu udeležencev več kot trikrat manjše (112) v primerjavi z letom 1992 (372), oziroma skoraj na ravni jugoslovanskega povprečja iz 60. let.

Stavkovno gibanje v naši državi

Dolžina stavk v Sloveniji:

V 60. in 70. letih prejšnjega stoletja so stavke v nekdanji Jugoslaviji praviloma trajale manj kot en dan; v 80-tih so bile daljše, saj jih je več kot polovica trajala več kot en dan. Ob začetku in koncu 90-tih so stavke v Sloveniji trajale manj kot tri dni. Sredi 90-tih so bile daljše, približno 5-dnevne (od 3.9 dni leta 1993 do 6.6 dni leta 1998).

Obseg stavk v Sloveniji:

Devetletno povprečje obsega stavk (1992-2000) v Sloveniji je 91.5 izgubljenih dni na 1.000 aktivnih prebivalcev. Obseg stavk se je v zadnjih desetih letih prejšnjega stoletja radikalno zmanjšal (1992: 189, 2000: 4,8).

Mednarodnopravna ureditev stavk

Pravica do stavke, kot temeljna pravica, je opredeljena v naslednjih mednarodnih listinah:

- Mednarodnem paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (8.člen: pravica do stavke, ki se izvaja po zakonih posamezne države);
- Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 87: konvencija stavke izrecno ne omenja, vendar so organi, ki nadzirajo izvajanje konvencije in priporočil ugotovili, da je stavka eno izmed bistvenih sredstev, s katerimi delavci in njihove organizacije branijo svoje socialne in ekonomske interese in sestavni del sindikalne svobode.
- Evropska socialna listina (6. člen listine eksplicitno priznava pravico do stavke)
- Listina EU o temeljnih pravicah (28. člen eksplicitno priznava pravico do stavke)

Pravna ureditev stavk v Sloveniji

V naši državi je pravica do stavke opredeljena v naslednjih dokumentih:

- Ustava Republike Slovenije (77.člen: delavci imajo pravico do stavke)
- Zakon o stavki (5.4.1991) (določa pogoje, pod katerimi se stavka izvaja in uresničuje).

Poleg tega pa:

- Zakon o obrambi opredeljuje pravico do stavke vojaških oseb oziroma zaposlenih v vojski in omejitve te pravice (99. člen),
- Zakon o organiziranosti in delu policije opredeljuje pravico policistov do stavke in omejitve te pravice (76. člen).

Zakon o stavki

Določa raven stavkanja:

- delovna organizacija (stavka pri delodajalcu);
- enota delodajalca (npr. stavka v določeni upravni enoti);
- panoga;
- dejavnost;
- splošna stavka (vse panoge in vse dejavnosti v javnem ali gospodarskem sektorju ali v obeh).

Zakon o stavki

Vsebuje pogoje za stavko, da je lahko zakonita:

- 1. sklep o začetku stavke** – stavka je pravica delavcev, ki se uresničuje kolektivno:
  - sprejme ga organ sindikalne organizacije; in
  - večina delavcev v delovni organizaciji (pri delodajalcu) – ni predpisan pogoj kvalificirane večine.

Sklep o začetku stavke **mora vsebovati:**

- zahteve delavcev;
- čas in kraj stavke;
- trajanje stavke – to je zaradi pogajanj zelo težko napovedati, razen pri opozorilni stavki.

Zakon o stavki

2. **treba je oblikovati organ, ki bo vodil stavko - stavkovni odbor** (v praksi je to izvršni organ sindikata);
3. ko se delavci odločajo za stavko, morajo **opredeliti zahteve**, ki jih postavljajo nasprotni strani – delavci med stavko pogosto spreminjajo zahteve, kar pa se ne sme;
4. **napoved stavke** – stavko je potrebno napovedati (s sklepom). Po napovedi stavke se določi prehodno obdobje, ki je namenjeno poskusu rešitve spora. Minimalni rok za gospodarstvo je 5 dni.
Prehodno obdobje je namenjeno poskusu rešitve spora: *delavci in delodajalci* morajo poskusiti sporazumno rešiti nastali spor. To je dolžnost obeh strani.
5. **stavka ne sme ogroziti zdravja in mora omogočati nadaljevanja dela po končani stavki** – stavkovni odbor delavcem ne sme preprečevati, da bi delali. To dopolnjuje ustavno določbo o pravici do stavke.
Vsaka stavka se konča s kompromisno rešitvijo spora oziroma s sporazumom sodelujočih subjektov.

Zakon o stavki

6. zagotavljanje minimalnega delovnega procesa za delavce, ki delajo:

- v javnih službah;
- v javnih organih;
- v ljudski obrambi.

Stavka se lahko organizira samo pod pogojem, da se delovni proces v določenih službah nadomesti, npr. odpravljanje posledic naravnih nesreč, železničarji morajo zagotoviti mednarodni promet.

Dela in naloge, ki jih je treba opravljati tudi v času stavke, morajo biti določena s kolektivno pogodbo. Takšna dela veljajo *erga omnes* – opravljati jih morajo vsi, tudi delavci, ki niso člani sindikata. To je sicer problematično, ker se s tem omejujejo pravice posameznih delavcev.

V policiji in ljudski obrambi je rok za napoved stavke daljši - 10 dni.

Zakon o stavki

7. stavkovni odbor in organi upravljanja morajo:

- **zagotoviti stalna medsebojna pogajanja;**
- **ponuditi predlog za rešitev spora;**
- **o tem obveščati delavce in javnost.**

8. 7-dnevni napovedni rok za stavko v državnih organih – zakon omejuje dopustnost stavke s tem, da kot pogoj za stavko določa, da ni bistveno ogroženo delovanje državnih organov. Ta določba je dvomljiva, ker lahko ogroža pravico do stavke.

S kolektivno pogodbo ali splošnim aktom delodajalca se lahko določijo naloge, ki morajo biti opravljene kljub stavki.

9. stavka za vojsko (ministrstvo za obrambo) in policijo (ministrstvo za notranje zadeve) je urejena v posebnih zakonih.

Zakonitost stavke

Pogoji za zakonitost stavke so pomembni, ker **ugotovitev o zakonitosti stavke vpliva na položaj stavgajočih delavcev:**

- **udeležba v zakoniti stavki ne pomeni kršitve delovnih obveznosti;**
- **udeležba v zakoniti stavki ne sme biti podlaga za začetek postopka za uveljavljanje disciplinske ali odškodninske odgovornosti delavca.**
- **Zakon o stavki v času stavke ne predvideva suspenza pogodbe o zaposlitvi.**
- **Delavec, ki sodeluje v stavki, ima vse pravice iz delovnih razmerij, nadomestilo plače** pa je odvisno od ureditve v kolektivnih pogodbah.

Zakonnitost stavke

Na splošno lahko rečemo, da morajo biti za zakonito izvedbo stavke izpolnjeni najmanj 4 pogoji:

- stavko običajno organizira in vodi sindikat,
- odločitev delavcev za stavko mora biti zavestna in kolektivna,
- stavko je treba napovedati,
- predmet oziroma cilj stavke so lahko izključno ekonomsko-socialne pravice.

Vrste stavk

- **splošne stavke:** delavci stavkajo znotraj celotnega sektorja oziroma gospodarske panoge ali pa stroke. Takšne stavke nekateri imenujejo tudi težiščne stavke.
- **sukcesivna ali delna stavka:** organizira se samo v eni, dveh ali treh delovnih enotah znotraj podjetja (v najbolj zanimivih oziroma občutljivih za potek proizvodnje v celotnem podjetju). S tem se delodajalcu povzroči velika škoda, stavka pa je lahko kratka in uspešna. Druga oblika te vrste stavke pa je, da se stavka začne prvi dan v eni delovni enoti, drugi dan se priključi druga enota, tretji dan tretja itd., dokler ne stavkajo vsi delavci podjetja. Ta oblika stavke se rada uporablja predvsem v tistih podjetjih, kjer niso vsi delavci člani sindikata.

Vrste stavk

- **valeča se stavka:** je podobna sukcesivni. Tudi ta stavka se organizira po delovnih enotah, vendar tako, da prvi dan stavka enota A (na primer orodjarna), drugi dan enota B (na primer strugarna), hkrati pa enota A začne ponovno delati, tretji dan stavka enota C (na primer montaža), hkrati pa ponovno delata enoti A in B in tako naprej v celotnem podjetju. Ko se je stavka izpeljala v celotnem podjetju, se lahko ponovi in nadaljuje v enakem ali drugačnem vrstnem redu kot prej. Ena izmed prednosti te stavke je v tem, da sindikat lahko prihrani precej denarja v stavkovnem skladu, učinek stavke pa je velik, saj so s takšno stavko povzročene hude motnje v poslovanju podjetja. Stavko sindikat sicer vnaprej napove, ne pove pa, katera enota bo prva začela stavkati in kako se bo odvijala po delovnih enotah, saj stavkovni odbor sproti določa vrstni red.

Vrste stavk

- **stavka na delovnem mestu:** poznamo dve obliki te vrste stavke. Prva oblika je pasivna: delavci pridejo na delo, vendar pa ga opravljajo počasi in strogo po vseh predpisih. To obliko stavke uporabljajo delavci v materialni proizvodnji, pogostejša pa je v javnem sektorju. Ta oblika stavke je lahko zelo učinkovita, saj delavci na daljši rok povzročijo delodajalcem večjo ekonomsko škodo, kot če bi prekinili delo, delodajalci pa se proti taki obliki stavke tudi težje borijo. Druga oblika stavke na delovnem mestu je sedeča stavka in zasedba podjetja. Pri tej delavci pridejo na delo, gredo na svoje delovno mesto in ne delajo, pri čemer tudi stavkokazom ne dovolijo delati. Za nekatere sta ti obliki s pravnega vidika sporni, saj naj bi šlo za kršitev delovne pogodbe in discipline. Delodajalec se lahko proti takšni stavki bori le tako, da nasilno izprazni podjetje, kar pa je težko brez posledic, še posebej če gre za večje podjetje.

Vrste stavk

demonstracijske stavke: s temi oblikami stavk želijo stavgajoči delavci izraziti neko splošno zahtevo, kot na primer izboljšanje delovnih pogojev, boljše varstvo pri delu, itd. Ne gre torej za konkretne zahteve, ki bi bile povezane z zahtevami po višjih plačah. Tudi za to vrsto stavk poznamo več oblik: prva je protestna stavka, ki jo sindikat organizira po že sprejetih ekonomsko-socialnih ukrepih delodajalca. S tem mu želijo stavgajoči povedati, da se z njegovimi ukrepi ne strinjajo. Povedo tudi, da če misli delodajalec z ukrepi še naprej zaostrovati razmere, bodo organizirali eno od prej navedenih stavk. Druga oblika je opozorilna stavka: z njo želijo stavgajoči opozoriti delodajalca, da bodo stavkali, če bo uresničil napovedan restriktivni ukrep. Tretja oblika je politična demonstracijska stavka. To je oblika stavke, ki za svoj cilj nima ekonomsko-socialnih zahtev, ampak je uperjena proti vladi oziroma državnim organom. Ta stavka ni pravno varovana. Za demonstracijske stavke je nasploh značilno, da trajajo zelo kratek čas in da jih sindikati pogostokrat poslužujejo.

Vrste stavk

- **solidarnostne stavke:** sindikati želijo s to obliko stavke podpreti druge delavce, ki že stavkajo v drugem podjetju iste ali druge panoge. Stavkajoči so solidarni s svojimi kolegi in jih s tem podprejo v njihovih zahtevah. S tem močno vplivajo na javno mnenje, na drugi strani pa tudi sami izrazijo svoje nezadovoljstvo. Te stavke lahko štejemo kot posebno vrsto opozorilnih demonstracijskih stavk, ki so dopustne in pravno varovane, saj jih teorija enači z drugimi oblikami stavk.
- **generalne stavke:** običajno jih organizira več sindikatov posameznih panog. Gre torej za masovne stavke, ki se odvijajo v eni ali več regij ali pa v celotni državi. O generalni stavki govorimo tudi takrat, kadar stavkajo delavci v celotni panogi. Vzroki za takšno obliko stavke so običajno globlji, pogosto gre za gospodarsko krizo, ki močno ogrozi standard večine zaposlenih v neki državi. Zato se pogosto zgodi, da cilj stavke niso le ekonomsko-socialne zahteve delavcev, temveč so vključene tudi politične zahteve.

Vrste stavk

divje stavke: o takšnih stavkah govorimo takrat, kadar se za stavko ne odloči zahtevana večina delavcev, članov sindikata in zato stavke ne organizira sindikat, ampak tisti delavci, člani sindikata, ki se z odločitvijo sindikata ne strinjajo. Takšne stavke so nedopustne in nezakonite. Imajo lahko hude posledice za delavce, saj delodajalci lahko z njimi prekinejo delovne pogodbe in jih po končani divji stavki niso dolžni sprejeti nazaj na delo. Divje stavke se obravnavajo kot politične stavke.

Izprtje

Delodajalci nimajo pravice do stavke, vendar jim ponekod pravni red priznava pravico do izprtja. Izprtje v nobenem primeru ne moremo enačiti s stavko, ampak s sredstvom boja na strani delodajalcev, s katerim skušajo prisiliti delavce, da predčasno prenehajo s stavko ali pa da pravočasno preprečijo stavko. S to obliko skušajo delodajalci prisiliti vodstva sindikatov in delavce v takojšnja pogajanja in razrešitev interesnega spora.

Naš pravni sistem ne pozna izprtja, zato bi bilo takšno dejanje delodajalca obravnavano kot nezakonito.

Nekatere najbolj odmevne stavke ZSSS

18. marec 1992: splošna opozorilna stavka ZSSS. Stavkovne zahteve: ukinitvev zakona o plačah, spoštovanje kolektivnih pogodb, sprememba višine zjamčene plače, sprejem razvojnih programov, ki bodo omogočili postopno gospodarsko rast in nova delovna mesta. Sodelovalo okoli **400.000** članov. delavk in delavcev.

24. oktober 1996: splošna dvournna opozorilna stavka (ZSSS+Pergam). Stavkovne zahteve: preklic odpovedi SKP za gospodarstvo in preklic odpovedi panožnih kolektivnih pogodb, začetek pogajanj na podlagi veljavnih kolektivnih pogodb, ki morajo veljati do sklenitve novih, najmanj pa do konca veljavnosti socialnega sporazuma, dosledno izvajanje socialnega sporazuma in sklenjenih kolektivnih pogodb ter prenehanje kršitev kolektivnih pogodb. Sodelovalo skoraj **210.000** članov ZSSS iz 3.718 gospodarskih podjetij in družb.

Nekatere najbolj odmevne stavke ZSSS

25. februar 2004: enourna opozorilna stavka sedmih industrijskih sindikatov, članov ZSSS. Sodelovalo okoli **120.000** članov. Stavkovne zahteve: takojšen začetek pogajanj o spremembi tarifnih delov kolektivnih pogodb dejavnosti oziroma o dvigu plač, s katerim naj bi vsaj nekoliko omilili rast življenjskih stroškov, predvsem tistim, ki prejemajo najnižje delavske plače.

12. marec 2008: splošna opozorilna stavka 7 sindikatov zasebnega sektorja, članov ZSSS. Stavka je potekala v različnih časovnih obdobjih od 6. pa do 22. ure zvečer, v njej je sodelovalo okoli **200.000** članov. Stavkovne zahteve: dvig vseh osnovnih plač s 1. marcem 2008 za 6 odstotkov brez upoštevanja vseh dodatkov, zagotovilo, da se v kolektivni pogodbi za leti 2008 in 2009 vse plače s 1. avgustom uskladijo z rastjo inflacije, zagotovilo, da se v kolektivni pogodbi za leti 2008 in 2009 upošteva produktivnost na ravni panog.

Delovni list 3

Scenarij za izvedbo stavke

Vprašanja in razprava

**Zahvaljujeva se vam za vašo
pozornost!**